

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2010. gada 14. oktobrī*

Lieta C-16/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Bundesfinanzhof* [Federālā finanšu tiesa] (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 30. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 15. janvārī, tiesvedībā

Gudrun Schwemmer

pret

Agentur für Arbeit Villingen-Schwenningen — Familienkasse.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*],
tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Ross [*A. Rosas*], A. O’Kifs [*A. Ó Caoimh*]
(referents) un P. Linda [*P. Lindh*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerālvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 10. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— G. Švemmeres [*G. Schwemmer*] vārdā — R. Romeiko [*R. Romeyko*], *Rechtsanwalt*,

— Vācijas valdības vārdā — J. Mellers [*J. Möller*] un K. Blaške [*C. Blaschke*], pārstāvji,

— Lietuvas valdības vārdā — E. Matuļonīte [*E. Matulionytė*], pārstāve,

— Austrijas valdības vārdā — E. Rīdls [*E. Riedl*], pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā — V. Kreišics [*V. Kreuzschitz*], pārstāvis,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2010. gada 15. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, 76. pantu, kā arī Padomes 1972. gada 21. marta Regulas (EEK) Nr. 574/72, ar ko nosaka Regulas Nr. 1408/71 īstenošanas noteikumus, 10. pantu to redakcijās, kas grozītas un atjauninātas ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.) un kas grozītas ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 13. aprīļa Regulu (EK) Nr. 647/2005 (OV L 117, 1. lpp.) (turpmāk tekstā — “Regula Nr. 1408/71” un “Regula Nr. 574/72”).

- 2 Šis lūgums ir iesniegts “Revision” tiesvedībā starp G. Švemmeri un *Agentur für Arbeit Villingen-Schwenningen — Familienkasse* (Filingenas-Šveningenas Darba aģentūra — Ģimenes pabalstu kase, turpmāk tekstā — “*Familienkasse*”) par tās atteikumu prasītājam pilnā apmērā piešķirt ģimenes pabalstus Vācijā, sākot no 2006. gada janvāra.

Atbilstošās tiesību normas

1999. gada nolīgums

- 3 Saskaņā ar 1999. gada 21. jūnijā Luksemburgā parakstītā Nolīguma starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos (OV 2002, L 114, 6. lpp.; turpmāk tekstā — “1999. gada nolīgums”) 8. pantu ir paredzēta sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšana.
- 4 Šī nolīguma II pielikuma, kura nosaukums ir “Sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšana”, 1. pants ir šāds:

“1. Līgumslēdzējas valstis savā starpā vienojas sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanas jomā, piemērot Kopienu tiesību aktus, uz kuriem norādīta atsauce un kuri ir spēkā [1999. gada] nolīguma parakstīšanas dienā, un kuros izdarīti grozījumi šī pielikuma A iedaļā vai līdzvērtīgos noteikumos.

2. Jēdziens “dalībvalsts(is)”, kas lietots šī pielikuma A iedaļā minētajos tiesību aktos, nozīmē, ka Šveice tiek ietverta to valstu, kurām piemērojami attiecīgie tiesību akti, starpā.”

- 5 1999. gada nolīguma II pielikuma A iedaļas 1. un 2. punktā ir atsauce attiecīgi uz Regulu Nr. 1408/71 un Nr. 574/72, kas atjauninātas ar vairākiem minētajos punktos uzskaitītiem aktiem, kuru starpā kā pēdējā minēta Padomes 1999. gada 8. februāra

Regula (EK) Nr. 307/1999, ar kuru groza Regulu Nr. 1408/71 un Regulu Nr. 574/72 nolūkā tās attiecināt uz studentiem (OV L 38, 1. lpp.).

Regula Nr. 1408/71

6 Regulas Nr. 1408/71 1. pantā ir noteikts, ka šajā regulā:

“a) “darbinieks” un “pašnodarbināta persona” attiecīgi nozīmē:

- i) jebkura persona, kas obligāti vai brīvprātīgi ir apdrošināta pret viena vai vairāku veidu gadījumiem, uz kuriem attiecas darbinieku vai pašnodarbināto personu sociālā nodrošinājuma programma vai valsts civildienesta ierēdņu īpašā sistēma;
- ii) jebkuru personu, kas ir apdrošināta obligātajā apdrošināšanā pret viena vai vairāku veidu risku, uz kuru attiecas sociālā nodrošinājuma jomas, kas aplūkotās šajā regulā, visiem iedzīvotājiem paredzētā sociālā nodrošinājuma sistēmā vai visiem strādājošajiem paredzētā sociālā nodrošinājuma sistēmā, ja attiecīgo personu:
  - var kvalificēt kā darbinieku vai pašnodarbinātu personu saskaņā ar veidu, kā šo sistēmu administrē vai finansē, vai arī

- ja persona neatbilst šādiem kritērijiem, bet saskaņā ar darbiniekiem vai pašnodarbinātām personām paredzētu sistēmu vai arī iii) daļā minētu sistēmu ir obligāti apdrošināta vai brīvprātīgi tālākapdrošināta pret kādu no I pielikumā minētajiem riskiem, vai arī atbilst I pielikumā sniegtajai definīcijai, ja konkrētajā dalībvalstī šādas sistēmas nav,

[..]

- iv) jebkuru personu, kas saskaņā ar dalībvalsts darbiniekiem vai pašnodarbinātām personām, vai visiem iedzīvotājiem, vai dažām iedzīvotāju kategorijām paredzētām sistēmām ir brīvprātīgi apdrošināta pret vienu vai vairāku veidu risku, kas ietilpst šajā regulā minētajās jomās:

- ja šī persona ir nodarbināta kā darbinieks vai pašnodarbināta persona, vai arī
- ja šāda persona iepriekš saskaņā ar tās pašas dalībvalsts darbiniekiem vai pašnodarbinātām personām paredzēto sistēmu bijusi obligāti apdrošināta pret tādu pašu risku;

[..]

- f) i) “ģimenes loceklis” nozīmē jebkuru personu, kuru par ģimenes locekli definē vai atzīst, vai par mājsaimniecības locekli uzskata tajos tiesību aktos, saskaņā ar kuriem tiek paredzēti pabalsti, [...]; tomēr gadījumos, kad minētie tiesību akti par ģimenes locekli vai mājsaimniecības locekli uzskata tikai tādu personu, kas dzīvo kopā ar darbinieku vai pašnodarbinātu personu, vai studentu, šo nosacījumu uzskata par izpildītu, ja attiecīgā persona lielākoties atrodas šīs personas apgādībā. [..]

[..]

[...]

- o) “kompetenta institūcija” nozīmē:

- i) to institūciju, kurā attiecīgā persona ir apdrošināta brīdī, kad tiek iesniegts pieteikums pabalsta saņemšanai;

vai

- ii) to institūciju, no kuras attiecīgā persona ir tiesīga vai būtu tiesīga saņemt pabalstus, ja viņa vai kāds viņas ģimenes loceklis vai ģimenes locekļi dzīvotu tajā dalībvalstī, kurā atrodas šī institūcija;

[..]

[..]

q) “kompetentā valsts” nozīmē to dalībvalsti, kurā atrodas kompetentā institūcija;

[..]

u) i) termins “ģimenes pabalsti” nozīmē visus pabalstus natūrā vai naudā, kas paredzēti, lai segtu ģimenes izdevumus saskaņā ar 4. panta 1. punkta h) apakšpunktā paredzētajiem tiesību aktiem,[..]

ii) “ģimenes pabalsti” nozīmē regulārus naudas pabalstus, kas piešķirti vienīgi atbilstīgi ģimenes locekļu skaitam un, attiecīgā gadījumā, viņu vecumam;

[..].”

7 Regulas Nr. 1408/71 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka:

“Šī regula attiecas uz darbiniekiem vai pašnodarbinātām personām, un uz studentiem, uz kuriem attiecas vienas vai vairāku dalībvalstu tiesību akti, un kuri ir kādas dalībvalsts pilsoņi, vai kuri ir bezvalstnieki vai bēgļi, kas dzīvo kādā dalībvalstī, kā arī viņu ģimenes locekļi vai viņus kā apgādniekus zaudējušie ģimenes locekļi.”

- 8 Saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. punkta h) apakšpunktu tā attiecas uz “visiem tiesību aktiem, kuri skar [...] ģimenes pabalstus”.
- 9 Atbilstoši minētās regulas 12. panta 1. punktam nevar nedz piešķirt, nedz uzturēt spēkā tiesības uz vairākiem viena un tā paša veida pabalstiem par vienu un to pašu obligātās apdrošināšanas laika posmu.
- 10 Atbilstoši šīs pašas regulas 13. pantam, kurš ietilpst tās II sadaļā un kura nosaukums ir “Vispārīgi noteikumi”:

“1. [...] uz personām, kam piemēro šo regulu, attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti. Minētos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

2. [...]

a) persona, kas ir nodarbināta vienā dalībvalstī, ir pakļauta šīs valsts tiesību aktiem arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī [...]

[..]”

- 11 Regulas Nr. 1408/71 III sadaļas 7. nodaļas 73. pantā, kura nosaukums ir “Darbinieki vai pašnodarbinātas personas, kuru ģimenes locekļi dzīvo dalībvalstī, kas nav kompetentā valsts”, ir paredzēts šādi:

“Darbiniekam vai pašnodarbinātai personai, uz kuru attiecas kādas dalībvalsts tiesību akti, saskaņā ar VI pielikumu ir tiesības par tādiem viņa ģimenes locekļiem, kas dzīvo kādā citā dalībvalstī, uz ģimenes pabalstiem, ko paredz pirmās šē minētās dalībvalsts tiesību akti, tā, it kā viņi dzīvotu šajā valstī.”

- 12 Regulas Nr. 1408/71 minētajā 7. nodaļā ietilpstošajā 76. pantā, kura nosaukums ir “Prioritātes noteikumi gadījumos, kad pārklājas tiesības uz ģimenes pabalstiem saskaņā ar kompetentās valsts tiesību aktiem un saskaņā ar ģimenes locekļu dzīvesvietas valsts tiesību aktiem”, ir noteikts, ka:

“1. Ja vienā un tajā pašā laika posmā par vienu un to pašu ģimenes locekli sakarā ar darbu kādā profesijā tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā ģimenes locekļi dzīvo, ir paredzēti ģimenes pabalsti, tad tiesības uz ģimenes pabalstiem, kas maksājami saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem, attiecīgā gadījumā saskaņā ar 73. vai 74. pantu, tiek apturētas līdz tādai summai, kas paredzēta pirmās dalībvalsts tiesību aktos.

2. Ja tajās dalībvalstīs, kurās dzīvo ģimenes locekļi, nav iesniegts pieteikums uz pabalstiem, tad otras dalībvalsts kompetentā institūcija var piemērot 1. punktu tā, it kā pabalsti būtu piešķirti pirmajā dalībvalstī.”

- 13 Regulas Nr. 1408/71 I pielikuma I punktā, kura nosaukums ir “Darbinieki un/vai pašnodarbinātas personas (Regulas 1. panta a) apakšpunkta ii) un iii) daļa)”, ir noteikts:

“[..]

D. Vācija

Ja kompetentā institūcija, kas atbild par ģimenes pabalstu piešķiršanu saskaņā ar regulas III sadaļas 7. nodaļu, ir kāda Vācijas institūcija, tad Regulas 1. panta a) apakšpunkta ii) daļas nozīmē:

- a) “darbinieks” ir obligāti pret bezdarbu apdrošināta persona vai arī katra persona, kas šādas apdrošināšanas dēļ iegūst veselības apdrošināšanā paredzētos naudas pabalstus vai tiem pielīdzināmus ieguvumus vai jebkurš valsts ierēdnis, kurš neatkarīgi no viņa/viņas valsts ierēdņa statusa saņem algu, kas atbilst vismaz tādai, kas darbinieka gadījumā būtu pamats obligātajai apdrošināšanai pret bezdarbu;
- b) “pašnodarbināta persona” ir jebkura persona, kas strādā kā pašnodarbināta un kuras pienākums ir:

— pievienoties pašnodarbinātām personām paredzētai sistēmai vai veikt tajā vecuma apdrošināšanas iemaksas,

vai

— pievienoties sistēmai saskaņā ar obligāto pensijas apdrošināšanu.

[..]”

Regula Nr. 574/72

¹⁴ Regulas Nr. 574/72 10. pantā ar nosaukumu “Noteikumi, kas piemērojami gadījumos, kad pārklājas darbinieku vai pašnodarbinātu personu tiesības uz ģimenes pabalstiem vai ģimenes piemaksām”, noteikts:

“1. a) Tiesības uz pabalstiem vai ģimenes piemaksām, kas pienākas saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem, kuros tiesību iegūšana uz šiem pabalstiem vai piemaksām netiek pakļauta nosacījumam par apdrošināšanu, darbu vai pašnodarbinātību, tiek apturētas, ja tā paša laika posma laikā un par to pašu ģimenes locekli pienākas pabalsti vienīgi atbilstīgi citas dalībvalsts attiecīgajiem tiesību aktiem vai, piemērojot regulas 73., 74., 77. vai 78. pantu, līdz šo pabalstu summai.

b) Ja tomēr pirmajā šē nosauktajā dalībvalstī tiek veikta profesionāla darbība:

i) tādu pabalstu gadījumā, kas — vai nu vienīgi saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem, vai saskaņā ar regulas 73. vai 74. pantu — pienākas perso-

nai, kura ir tiesīga uz ģimenes pabalstiem, vai personai, kurai tos izmaksā, tad tiesības uz ģimenes pabalstiem, kas pienākas vai nu vienīgi saskaņā ar šīs otras dalībvalsts tiesību aktiem, vai saskaņā ar šiem pantiem, tiek apturētas līdz tādai ģimenes pabalstu summai, kāda ir paredzēta tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā šis ģimenes loceklis dzīvo. To pabalstu izmaksas, ko veic dalībvalsts, kurā šis ģimenes loceklis dzīvo, sedz šī dalībvalsts;

[..]”

Vācijas tiesiskais regulējums

- ¹⁵ Likuma par ienākuma nodokli (*Einkommensteuergesetz*, turpmāk tekstā — “*EStG*”) 62. pantā ir paredzēts, ka tiesības saņemt “bērna pabalstu” (“*Kindergeld*”) par bērniem šī likuma 63. panta nozīmē ir personām, kuru pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta ir Vācijā.

- ¹⁶ Jēdziens “bērni” ir definēts *EStG* 32. panta 1. punktā:

““Bērni ir bērni, kas ir nodokļu maksātāja pirmās pakāpes radnieki.””

- 17 EStG 65. panta 1. punktā noteikts, ka bērna pabalstu nemaksā par bērniem, par kuriem ir vai varētu būt tiesības, iesniedzot attiecīgu pieprasījumu, uz bērna pabalstu citā valstī.
- 18 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka saskaņā ar Sociālā nodrošinājuma kodeksa III sējuma (*Sozialgesetzbuch, Drittes Buch*) 27. panta 2. punktu, lasot to kopā ar minētā kodeksa IV sējuma (*Sozialgesetzbuch, Viertes Buch*) 8. panta 1. punktu, personas, kuras veic “nebūtiska apmēra” darbu (“geringfügige Beschäftigung”), šīs normas izpratnē nav obligāti apdrošinātas pret bezdarba risku.
- 19 No lietas materiāliem arī izriet, ka saskaņā ar Sociālā nodrošinājuma kodeksa VI sējuma (*Sozialgesetzbuch, Sechstes Buch*) 5. panta 2. punktu, lasot to kopā ar šī kodeksa IV sējuma 8. panta 3. punktu, personām, kuras ir “nebūtiskā apmērā” pašnodarbinātas (“geringfügige selbständige Tätigkeit”) šī regulējuma izpratnē, nav pienākuma apdrošināties vai veikt iemaksas vecuma pensiju apdrošināšanai pašnodarbināto apdrošināšanas shēmā vai apdrošināties obligātajā pensiju apdrošināšanas shēmā.

Šveices tiesiskais regulējums

- 20 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka kantonos paredzētie pabalsti par apgādībā esošiem bērniem un izglītības pabalsti tiek piešķirti tikai, ja ir iesniegts attiecīgs pieprasījums.

Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

- 21 Saskaņā ar iesniedzējtiesas lēmumu G. Švemmere ar abiem saviem 1992. un 1995. gadā dzimušajiem bērniem dzīvo Vācijā. 2005. gadā viņa kļuva par “pašnodarbinātu personu īpašumu apsaimniekošanas, mājkalpošanas un tīrīšanas pakalpojumu jomā”. No 2006. gada maija viņa “nebūtiskā apmērā” bija nodarbināta kādā uzņēmumā. No tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka tas bija “minijob” (nebūtiska apmēra darbs). Uz šo darbu sociālā apdrošināšana neattiecas.
- 22 Laika posmā, par kuru ir strīds, G. Švemmere brīvprātīgi kompetentajās Vācijas iestādēs veica iemaksas pensiju, veselības un aprūpes apdrošināšanai.
- 23 Bērnu tēvs, ar kuru G. Švemmere kopš 1997. gada ir šķīrusies, strādā Šveicē. Saskaņā ar Šveices tiesību aktiem maksājamo ģimenes pabalstu EUR 109,75 apmērā par katru bērnu viņš nav pieprasījis.
- 24 Ar 2006. gada 21. marta lēmumu, kas apstiprināts administratīvās sūdzības procedūrā 2006. gada 8. maijā, *Familienkasse* no 2006. gada janvāra noteica daļēju bērna pabalstu EUR 44,25 par katru bērnu, kas ir starpība starp Vācijas bērna pabalstu EUR 154 apmērā un mazāko Šveicē tēvam pieejamo ģimenes pabalstu EUR 109,75 par katru bērnu.

- 25 *Familienkasse* uzskata, ka pabalsta apjoms, uz kuru G. Švemmerei ir tiesības, ir nosakāms atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 un Nr. 574/72 normām par pabalstu pārklāšanos. Šī iestāde uzskata, ka, tā kā G. Švemmere neesot veikusi nekādu profesionālu darbību Regulas Nr. 574/72 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļas nozīmē, tad saskaņā ar šīs regulas 10. panta 1. punkta a) apakšpunktu tiesības uz ģimenes pabalstu Šveicē prevalē pār tiesībām uz Vācijas bērna pabalstu. *Familienkasse* uzskata, ka saskaņā ar *mutatis mutandis* piemērojamo Regulas Nr. 1408/71 76. panta 2. punktu jautājumam par to, vai ģimenes pabalsts Šveicē patiešām ir pieprasīts, nav nozīmes. Šī iestāde, kā arī *Finanzgericht* (Finanšu tiesa), kurā tika iesniegta prasība, norāda, ka vienīgā rīcības brīvība, ko dalībvalstij piešķir šis noteikums, ir interpretējama tikai tādējādi, ka vienīgi pamatotos izņēmuma gadījumos var pieņemt, ka nodarbinātības valstī ģimenes pabalsti nav piešķirti.
- 26 G. Švemmere pret šādu interpretāciju iesniedzējtiesā iebilst, apgalvodama, ka bērnu tēvs Šveices tiesību aktos paredzētos ģimenes pabalstus apzināti nepieprasa tikai, lai viņai kaitētu. Šāds gadījums Regulā Nr. 574/72 neesot paredzēts.
- 27 Šādos apstākļos *Bundesfinanzhof* nolēma tiesvedību apturēt un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Regulas Nr. 1408/71 76. panta [2. punkta] noteikums ir *mutatis mutandis* piemērojams Regulas Nr. 574/72 10. panta [1. punkta] a) apakšpunktam gadījumos, kad viens no vecākiem, kurš ir tiesīgs saņemt pabalstu, nav iesniedzis pieteikumu par viņam nodarbinātības valstī maksājamiem ģimenes pabalstiem?”

- 2) Gadījumā, ja Regulas Nr. 1408/71 76. panta [2. punkts] ir piemērojams *mutatis mutandis*: uz kādiem rīcības brīvības apsvērumiem pamatojoties, par ģimenes pabalstiem atbildīgā dzīvesvietas valsts kompetentā institūcija var piemērot Regulas Nr. 574/72 10. panta [1. punkta] a) apakšpunktu tā, it kā pabalsti nodarbinātības valstī ir tikuši piešķirti? Vai brīvību prezumēt ģimenes pabalstu saņemšanu nodarbinātības valstī var ierobežot, ja persona, kas ir tiesīga tos saņemt, nodarbinātības valstī viņai pienākošos ģimenes pabalstus apzināti nav pieprasījusi, lai kaitētu personai, kas dzīvesvietas valstī ir tiesīga saņemt bērna pabalstu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- ²⁸ No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka pamata lieta būtībā attiecas uz to, vai Vācijas iestādēm ir tiesības samazināt G. Švemmeri pienākošos ģimenes pabalstus par bērniem — jo uz tiesībām tos saņemt nav attiecināmi nosacījumi par apdrošināšanu, nodarbinātību vai pašnodarbinātību — par summu, kas atbilst attiecīgā pabalsta summai Šveicē, kuru var saņemt G. Švemmeres bijušais laulātais, ja viņš iesniegtu attiecīgu pieprasījumu.

- ²⁹ Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka ar abiem jautājumiem, kuri ir jāizskata apvienoti, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 76. panta un Regulas Nr. 574/72 10. panta normām par pabalstu pārklāšanos tiesības, kurām nav piemērojami nosacījumi par apdrošināšanu, nodarbinātību vai pašnodarbinātību, uz pabalstiem atbilstoši tās dalībvalsts, kurā viens no vecākiem dzīvo ar bērniem, par kuriem šie pabalsti ir piešķirami, var daļēji samazināt gadījumā, kāds tiek apskatīts

pamata lietā, kad bijušais laulātais, kas ir bērnu otrs no vecākiem, būtībā varētu pieprasīt ģimenes pabalstus saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā viņš strādā, proti, vai nu tikai pamatojoties uz šīs dalībvalsts tiesību normām, vai arī atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 73. pantam, bet kurš faktiski šos pabalstus nesāņem, jo nav iesniedzis attiecīgu pieteikumu.

³⁰ Otrā jautājuma ietvaros iesniedzējtiesa īpaši vēlas noskaidrot, vai iemesls, kura dēļ attiecīgie ģimenes pabalsti nav tikuši pieprasīti, var ietekmēt pamata lietas rezultātu. Šis jautājums ir nozīmīgs tikai tādā gadījumā, ja Tiesa uzskatītu, ka valsts iestādēm ir rīcības brīvība, izlemjot samazināt šos pabalstus vai nē.

³¹ Šajā gadījumā ir skaidrs, ka tādās situācijās kā pamata lietā saskaņā ar 1999. gada nolīgumu, konkrētāk, tā II pielikumu, kā arī no šī sprieduma 4. punkta izrietošo, Regulas Nr. 1408/71 un Nr. 574/72 lietotais jēdziens “dalībvalsts(is)” nozīmē, ka, tāpat kā Eiropas Savienības dalībvalstis, arī Šveices Konfederācija tiek ietverta to valstu, kurām piemērojami attiecīgie tiesību aktu, starpā un tādējādi šīs regulas var piemērot, izlemjot strīdu pamata lietā.

³² Šajā tiesvedībā, ņemot vērā pamata lietas priekšmetu, nav jālemj par to, vai 1999. gada nolīgums attiecas uz Regulu Nr. 674/2005 kā ekvivalents šī nolīguma II pielikuma 1. panta 1. punktā minētajiem šajā nolīgumā norādītajiem Savienības tiesību aktiem. Vai tā būtu Regulu Nr. 1408/71 un Nr. 574/72 redakcija, kas izriet no Regulas Nr. 307/1999, pēdējās grozījumu regulas, kas attiecīgajā II pielikumā skaidri minēta attiecībā uz Regulām Nr. 1408/71 un Nr. 574/72, vai arī redakcija, kas izriet no

Regulas Nr. 647/2005, kura arī tiek ņemta vērā, ir jāatzīst, ka šajā gadījumā piemērojamās tiesību normas ir vienas un tās pašas.

- 33 Netiek apstrīdēts, ka attiecīgajā Vācijas tiesiskajā regulējumā paredzētie ģimenes pabalsti par bērniem atbilst nosacījumiem, lai tos varētu uzskatīt par “ģimenes pabalstiem” Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. punkta u) apakšpunkta nozīmē (skat. arī attiecībā uz *EStG* 62. pantā paredzētajiem pabalstiem 2008. gada 20. maija spriedumu lietā *C-352/06 Bosmann*, Krājums, I-3827. lpp., 10. un 27. pants).
- 34 Attiecībā uz Regulas Nr. 1408/71 piemērojamību personām no Tiesas judikatūras skaidri izriet, ka, ja Regulas Nr. 1408/71 III nodaļas 7. iedaļā paredzētos pabalstus piešķirt ir kompetenta Vācijas iestāde, tad šīs regulas 1. panta a) punktā ietverto definīciju neitralizē minētās regulas I pielikuma I punkta D daļā (“Vācija”) minētā (skat. 1998. gada 5. marta spriedumu lietā *C-194/96 Kulzer, Recueil*, I-895. lpp., 35. punkts), un atbilstoši tam tikai tās personas, atšķirībā no G. Švemmeres, kas ir tikušas obligāti apdrošinātas kādā no Regulas Nr. 1408/71 I pielikuma I daļas D daļā minētajām shēmām, ir uzskatāmas par “darbiniekiem” vai “pašnodarbinātajiem” šīs regulas 1. panta a) punkta ii) apakšpunkta nozīmē (šajā ziņā skat. it īpaši 1997. gada 30. janvāra spriedumu apvienotajās lietās *C-4/95* un *C-5/95 Stöber* un *Piosa Pereira, Recueil*, I-511. lpp., 29.–36. punkts; 1997. gada 12. jūnija spriedumu lietā *C-266/95 Merino García, Recueil*, I-3279. lpp., 24.–26. punkts; 1998. gada 12. maija spriedumu lietā *C-85/96 Martínez Sala, Recueil*, I-2691. lpp., 42. un 43. punkts, kā arī 1999. gada 4. maija spriedumu lietā *C-262/96 Süriül, Recueil*, I-2685. lpp., 89. punkts).
- 35 Tādējādi, pat pieņemot, ka persona, kas atrodas G. Švemmeres situācijā, saistībā ar Regulas Nr. 1408/71 III sadaļas 7. iedaļā minētajiem ģimenes pabalstiem nav uzskatāma par “darbinieku” vai “pašnodarbinātu personu” atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 1. panta

a) punkta un tās I pielikuma I punkta D daļas normu kombinācijai, ir jānorāda, ka šajā gadījumā ir skaidrs, ka G. Švemmeres bijušais laulātais, viņas bērnu tēvs, Šveicē ir “darbinieks” minētās regulas 1. panta a) punkta nozīmē.

³⁶ Turklāt no Tiesai iesniegtajiem lietas dokumentiem izriet, ka minētie bērni, kuri ir G. Švemmeres aprūpē un par kuriem ir piešķirti pabalsti saskaņā ar *EStG* 62. pantu, ir uzskatāmi par G. Švemmeres bijušā laulātā “ģimenes locekļiem” Regulas Nr. 1408/71 1. panta f) punkta i) apakšpunkta nozīmē.

³⁷ Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka, ja Regulā Nr. 1408/71 nav skaidri paredzētas ģimenes situācijas pēc laulības šķiršanas, tas nenozīmē, ka tajās minētā regula nav piemērojama (skat. 1983. gada 3. februāra spriedumu lietā 149/82 *Robards, Recueil*, 171. lpp., 15. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Kulzer*, 32. punkts; 2002. gada 5. februāra spriedumu lietā C-255/99 *Humer, Recueil*, I-1205. lpp., 42. punkts, un 2009. gada 26. novembra spriedumu lietā C-363/08 *Slanina*, Krājums, I-11111. lpp., 30. punkts).

³⁸ Šādos apstākļos Regulu Nr. 1408/71 un Nr. 574/72 normas par ģimenes pabalstiem ir jāinterpretē tādējādi, ka tās ir piemērojamas tādās situācijās, kāda ir pamata lietā. Faktiski tādā situācijā kā pamata lietā apskatāmā, kā tas izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma, attiecībā uz to pašu laika posmu varētu pastāvēt arī divējas tiesības uz ģimenes pabalstiem: vienas mātei par bērniem un otras — tēvam. No otras puses, šiem bērniem kā viena no vecākiem, kurš ir darbinieks, ģimenes locekļiem ir piemērojama Regula Nr. 1408/71, neņemot vērā to, vai otrs no vecākiem ietilpst pirmā ģimenē vai

nē (skat. pēc analogijas 1985. gada 4. jūlija spriedumu lietā 104/84 *Kromhout, Recueil*, 2205. lpp., 15. punkts).

- 39 Ņemot vērā iepriekš minēto, tādā situācijā, kāda ir pamata lietā, ir piemērojamas Regulas Nr. 1408/71 un Nr. 574/72.
- 40 Jāatgādina, ka Regulas Nr. 1408/71 noteikumos, ar kuriem nosaka tiesību aktus, kas piemērojami darba ņēmējiem, kuri pārvietojas Savienībā, ir paredzēts, ka ieinteresētajām personām ir piemērojama tikai viena dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma, kā rezultātā var izvairīties no atbilstošo valsts tiesību aktu paralēlas piemērošanas un no tā izrietošajām nelabvēlīgajām sekām. Šis princips ir izteikts Regulas Nr. 1408/71 13. panta 1. punktā (šajā ziņā skat. it īpaši 1986. gada 12. jūnija spriedumu lietā 302/84 *Ten Holder, Recueil*, 1821. lpp., 19. un 20. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Bosmann*, 16. punkts).
- 41 Attiecībā uz ģimenes pabalstiem Regulas Nr. 1408/71 73. pantā ir noteikts, ka darbiniekam, uz kuru attiecas kādas dalībvalsts tiesību akti, ir tiesības par citā dalībvalstī dzīvojošiem savas ģimenes locekļiem saņemt pirmās šē minētās dalībvalsts tiesību aktos paredzētos ģimenes pabalstus tā, it kā viņi dzīvotu šajā valstī (skat. 2005. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-153/03 *Weide*, 20. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Bosmann*, 17. punkts). Šīs normas mērķis ir atvieglot migrējošiem darba ņēmējiem ģimenes pabalstu saņemšanu to nodarbinātības valstī, ja viņu ģimenes nav pārcēlušās kopā ar viņiem (skat. 1990. gada 4. jūlija spriedumu lietā C-117/89 *Kracht, Recueil*, I-2781. lpp., 15. punkts), un it īpaši — novērst to, ka kāda dalībvalsts ģimenes pabalstu piešķiršanai vai to apmēram varētu piemērot nosacījumu par to, ka darbinieka ģimenes locekļiem ir jādzīvo pabalstu maksājošajā dalībvalstī (šajā ziņā skat. it

īpaši 2005. gada 7. jūnija spriedumu lietā C-543/03 *Dodl un Oberhollenzer*, Krājums, I-5049. lpp., 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 42 Katrā ziņā ir jāprecizē, ka minētais 73. pants, kaut arī būdams vispārīgs noteikums ģimenes pabalstu jomā, nav absolūta norma (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dodl un Oberhollenzer*, 49. punkts).
- 43 Tādējādi, tā kā ir iespējama dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktos paredzēto tiesību un nodarbinātības dalībvalsts tiesību aktos paredzēto tiesību pārklšanās, tādi noteikumi kā Regulas Nr. 1408/71 13. un 73. pants ir jāpretstata tajā un Regulā Nr. 574/72 ietvertajām normām “par pārklšanās novēršanu” (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dodl un Oberhollenzer*, 49. punkts).
- 44 Tādēļ šī lieta ir jāizskata, ņemot vērā preventīvos noteikumus par pārklšanās novēršanu, proti, Regulas Nr. 1408/71 76. pantu un Regulas Nr. 574/72 10. pantu, kuros ir ietvertas normas, kuru mērķis ir izbeigt bērnu dzīvesvietas dalībvalstī paredzēto pabalstu pārklšanos ar dalībvalsts, kurā strādā kāds no viņu vecākiem, tiesību aktos paredzētajiem pabalstiem.
- 45 Regulas Nr. 1408/71 76. pantā atbilstoši tā nosaukumam ir ietverti “prioritātes noteikumi gadījumos, kad pārklājas tiesības uz ģimenes pabalstiem saskaņā ar kompetentās valsts tiesību aktiem un saskaņā ar ģimenes locekļu dzīvesvietas valsts tiesību aktiem”. No šīs normas izriet, ka tās mērķis ir atrisināt tiesību pārklšanos uz tiem ģimenes pabalstiem, kuri pienākas, no vienas puses, saskaņā ar šīs pašas regulas 73. pantu un, no otras puses, saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā dzīvo ģimenes locekļi, kam ir radušās tiesības uz ģimenes pabalstu saistībā ar profesionālās darbības veikšanu (šajā

ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Dodl un Oberhollenzer*, 53. punkts, kā arī lietā *Slanina*, 37. punkts).

- 46 Katrā ziņā šajā tiesvedībā ir skaidrs, ka saskaņā ar Vācijas tiesisko regulējumu tiesības saņemt ģimenes pabalstu ir ar nosacījumu par dzīvesvietu vai pastāvīgo uzturēšanās vietu Vācijā, nevis “saistībā ar profesionālās darbības veikšanu”, kā paredzēts minētā 76. panta piemērošanai. Līdz ar to minētais 76. pants tādā situācijā, kāda ir pamata lietā, nav piemērojams.
- 47 Tādēļ ir jāpārbauda, vai Regulas Nr. 574/72 10. pants ir piemērojams tādās situācijās kā pamata lietā.
- 48 Kā Tiesa būtībā jau ir atzinusi, saskaņā ar Regulas Nr. 574/72 10. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto pabalstu pārklāšanās novēršanas principu dalībvalstī, kas nav bērna dzīvesvietas dalībvalsts, maksājamo pabalstu it īpaši atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 73. pantam prevalē pār šī bērna dzīvesvietas dalībvalstī maksājamo pabalstu, kura izmaksa šādā gadījumā tiek apturēta. Turpretim gadījumā, kad pēdējā minētajā dalībvalstī tiek veikta profesionāla darbība, šis pašas regulas 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļā ir paredzēts pretējs atrisinājums, proti, ka tiesības uz dzīvesvietas dalībvalsts izmaksāto bērna kopšanas pabalstu ir pārākas par nodarbinātības dalībvalsts izmaksātiem pabalstiem, kas līdz ar to tiek apturēti (šajā ziņā skat. it īpaši 1992. gada 9. decembra spriedumu lietā *C-119/91 McMenamin, Recueil*, I-6393. lpp., 17. un 18. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Weide*, 28. punkts).
- 49 Kaut arī Regulas Nr. 574/72 10. pantā nav analogu normu Regulas Nr. 1408/71 76. panta 2. punkta normai, *Familienkasse* pamata lietā uzskata, ka Regulas Nr. 574/72 10. panta

1. punkts ir lasāms kopā ar un/vai pēc analogijas ar minētā 76. panta 2. punktu, atbilstoši kuram pamata lietas situācijai “pretējā” gadījumā, kurai īpaši raksturīgs ir tas, ka bērnu dzīvesvietas dalībvalstī nav ticis iesniegts pieteikums ģimenes pabalstu piešķiršanai, ir paredzēta iespēja samazināt nodarbinātības dalībvalstī piešķirtos pabalstus, ja dzīvesvietas valstī pieteikums nav ticis iesniegts.

50 G. Švemmere iesniedzējtiesā tomēr pakārtoti norāda, ka gadījumā, ja minētais 10. panta 1. punkts būtu interpretējams pēc analogijas ar Regulas Nr. 1408/71 76. panta 2. punktu, kompetentajām iestādēm ar šādu analoģisku interpretāciju piešķirtās rīcības brīvības ietvaros būtu jāņem vērā fakts, ka viņas bijušais laulātais nav pieprasījis Šveices tiesiskajā regulējumā paredzētos pabalstus, uz kuriem viņam ir tiesības, turklāt, kā viņa uzskata, tikai, lai viņai kaitētu.

51 Šajā ziņā tomēr ir jāatgādina, ka gan no minētā 10. panta teksta, gan tā nosaukuma izriet, ka tā mērķis ir tikai atrisināt situācijas, kad ģimenes pabalsti pienākas vienlaikus, pirmkārt, bērna dzīvesvietas dalībvalstī neatkarīgi no apdrošināšanas vai nodarbinātības nosacījumiem un, otrkārt, vai nu saskaņā tikai ar otras dalībvalsts tiesību aktiem, vai arī ar Regulas Nr. 1408/71 73. pantu arī nodarbinātības dalībvalstī (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Bosmann*, 24. punkts).

52 Lai uzskatītu, ka konkrētā gadījumā ir vērojama minētā pārklāšanās, nepietiek ar to, ka, piemēram, šādi pabalsti ir bērna dzīvesvietas valstī un vienlaikus tie varētu būt arī

otrā dalībvalstī, kurā strādā kāds no šī bērna vecākiem (skat. pēc analogijas iepriekš minēto spriedumu lietā *McMenamin*, 26. punkts).

- 53 No Tiesas judikatūras izriet, ka, lai varētu atzīt, ka ģimenes pabalsti pienākas atbilstoši kādas dalībvalsts tiesību aktiem, šis dalībvalsts likumā ir jābūt paredzētam, ka ģimenes loceklim, kurš strādā šajā dalībvalstī, ir tiesības saņemt šos pabalstus. Tādēļ šo tiesību izmantošanai ir nepieciešams, lai ieinteresētā persona atbilstu visiem formālajiem un materiālajiem šis dalībvalsts tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem, tostarp attiecīgā gadījumā arī nosacījumam, ka iepriekš ir ticis iesniegts pieprasījums šo pabalstu saņemšanai (skat. pēc analogijas ar Regulas Nr. 1408/71 76. panta iepriekšējo redakciju 1978. gada 20. aprīļa spriedumu lietā 134/77 *Ragazzoni*, *Recueil*, 963. lpp., 8.–11. punkts; 1984. gada 13. novembra spriedumu lietā 191/83 *Salzano*, *Recueil*, 3741. lpp., 7. un 10. punkts; 1986. gada 23. aprīļa spriedumu lietā 153/84 *Ferraioli*, *Recueil*, 1401. lpp., 14. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Kracht*, 11. punkts).
- 54 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka minētajos spriedumos pieteikuma neesamības iemesli neietekmēja Tiesas atbildes attiecīgajās tiesvedībās.
- 55 Tādējādi ir jāatzīst, ka ģimenes pabalstu, kas paredzēti tādos dalībvalsts tiesību aktos, kuros nav nosacījuma par apdrošināšanu, nodarbinātību vai pašnodarbinātību, kā tas ir *ESiG* 62. pantā, apturēšana atbilstoši Regulas Nr. 574/72 10. panta 1. punkta a) apakšpunktam nevar notikt, ja pabalsti nav tikuši izmaksāti otrā attiecīgajā dalībvalstī, tādēļ, ka nav izpildīti visi šis dalībvalsts likumā paredzētie nosacījumi šo pabalstu faktiskai saņemšanai, tostarp nosacījums par iepriekšēja pieteikuma iesniegšanu

(skat. pēc analogijas iepriekš minētos spriedumus lietā *Ragazzoni*, 12. punkts; lietā *Salzano*, 11. punkts; *Ferraioli*, 15. punkts, un *Kracht*, 11. punkts).

- 56 Protams, kā norādījusi *Familienkasse*, pēc laika posma, kurā norisinājās attiecīgie notikumi šī sprieduma iepriekšējā punktā minētajās lietās, Regulas Nr. 1408/71 76. panta toreiz spēkā esošā redakcija, par kuru runa bija šajos spriedumos, tika grozīta, tajā ietverot 2. punktu, kura mērķis bija ļaut nodarbinātības dalībvalstij apturēt ģimenes pabalstu izmaksu, ja dzīvesvietas dalībvalstī nav ticis iesniegts pieteikums šo pabalstu saņemšanai un tādējādi tā nav neko izmaksājusi.
- 57 Tomēr šis apstāklis neatņem lietderību šī sprieduma 55. punktā minētajai judikatūrai Regulas Nr. 574/72 10. panta interpretācijas nolūkos, kurš atšķirībā no Regulas Nr. 1408/71 76. panta bijušās redakcijas nav ticis papildināts ar Padomes 1989. gada 30. oktobra Regulu (EEK) Nr. 3427/89 (OV L 331, 1. lpp.), ar kuru tika grozīti vairāki aspekti pašlaik spēkā esošajā Regulā Nr. 1408/71, kā arī Regulā Nr. 574/72.
- 58 Tomēr no Tiesas judikatūras izriet, ka Savienības tiesiskais regulējums par valstu tiesību aktu saskaņošanu sociālā nodrošinājuma jomā, īpaši ņemot vērā tā pamatā esošos mērķus, nav piemērojams tādā veidā, ka migrējošam darba ņēmējam vai tā mantiniekiem tiktu liegtas tiesības saņemt pabalstus, pamatojoties tikai uz vienas dalībvalsts tiesību aktiem, ja vien tā neparedz šiem mērķiem atbilstošus skaidri definētus izņēmumus (šajā ziņā skat. 1979. gada 6. marta spriedumu lietā 100/78 *Rossi*, *Recueil*, 831. lpp., 14. punkts; 1980. gada 12. jūnija spriedumu lietā 733/79 *Laterza*, *Recueil*, 1915. lpp., 8. punkts; 1980. gada 9. jūlija spriedumu lietā 807/79 *Gravina*, *Recueil*, 2205. lpp., 7. punkts; 1983. gada 24. novembra spriedumu lietā 320/82 *D'Amario*, *Recueil*, 3811. lpp., 4. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Kromhout*, 21. punkts). No tā izriet, ka minētajiem mērķiem neatbilstu tādas pārklāšanās novēršanas preventīvas normas kā Regulas Nr. 574/72 10. pants interpretācija, kuras rezultātā faktiski piešķiramā pabalsta summa būtu mazāka nekā katra pabalsta summa atsevišķi (skat.

it īpaši pēc analogijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Rossi*, 14. un nākamie punkti; 1981. gada 19. februāra spriedumu lietā 104/80 *Beeck, Recueil*, 503. lpp., 12. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Kromhout*, 21. punkts).

- 59 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1408/71 76. pants un Regulas Nr. 574/72 10. pants ir interpretējami tādējādi, ka dalībvalsts, kurā viens no vecākiem dzīvo ar bērniem, tiesību aktos paredzētās tiesības uz pabalstu, kurām nav piemērojams nosacījums par apdrošināšanu, nodarbinātību vai pašnodarbinātību, nevar daļēji apturēt tādā situācijā, kāda ir izskatāmajā lietā, kad bijušais laulātais, kurš ir otrs no bērnu vecākiem, principā ir tiesīgs saņemt ģimenes pabalstus dalībvalstī, kurā viņš ir nodarbināts kādā profesijā, vai nu atbilstoši šīs dalībvalsts tiesību aktiem, vai arī saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 73. pantu, bet minētos pabalstus faktiski nesaņem, jo nav iesniedzis pieteikumu par to piešķiršanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 60 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospiež:

Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, 76. pants, kā arī Padomes 1972. gada 21. marta Regulas (EEK) Nr. 574/72, ar ko nosaka Regulas Nr. 1408/71 īstenošanas noteikumus, 10. pants to redakcijās, kas grozītas un atjauninātas ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 un kas grozītas ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 13. aprīļa Regulu (EK) Nr. 647/2005, interpretējami tādējādi, ka dalībvalsts, kurā viens no vecākiem dzīvo ar bērniem, par kuriem šie pabalsti tiek piešķirti, tiesību aktos paredzētās tiesības uz pabalstu, kurām nav piemērojams nosacījums par apdrošināšanu, nodarbinātību vai pašnodarbinātību, nevar daļēji apturēt tādā situācijā, kāda ir izskatāmajā lietā, kad bijušais laulātais, kurš ir otrs no bērnu vecākiem, principā ir tiesīgs saņemt ģimenes pabalstus dalībvalstī, kurā viņš ir nodarbināts kādā profesijā, vai nu atbilstoši šīs dalībvalsts tiesību aktiem, vai arī saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 73. pantu, bet minētos pabalstus faktiski nesaņem, jo nav iesniedzis pieteikumu par to piešķiršanu.

[Paraksti]